Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2025/2135(INI)

30.9.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2024 a 2025
(2025/2135(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Anna Strolenberg

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....11

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2024 a 2025
(2025/2135(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „SEU“),

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“),

– s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),

– s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“),

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1385 ze dne 14. května 2024 o potírání násilí na ženách a domácího násilí[1],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1083 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu a mění směrnice 2010/13/EU (evropský akt o svobodě médií)[2],

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1069 ze dne 11. dubna 2024 o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti“)[3] (dále jen „směrnice proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie[4] (dále jen „nařízení o podmíněnosti“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)[5],

– s ohledem na rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva[6],

– s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami

---

[1] Úř. věst. L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
[2] Úř. věst. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
[3] Úř. věst. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.
[4] Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[5] Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
[6] Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) („horizontální antidiskriminační směrnice“), předložený Komisí dne 2. července 2008,

– s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ[7],

– s ohledem na strategii EU pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 (COM(2020)0698), strategii pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 (COM(2020)0152), Strategii práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 (COM(2021)0101), akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025 (COM(2020)0565), strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020-2030 (COM(2020)0620) a oznámení Komise o jejich aktualizaci a posílení,

– s ohledem na strategii na posílení uplatňování Listiny základních práv v EU (COM(2020)0711) a výroční zprávy Komise, zejména výroční zprávu o uplatňování Listiny základních práv EU za rok 2024 – Financování na podporu, ochranu a prosazování základních práv (COM(2024)0456),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2024)0800) a ze dne 8. července 2025 nazvané „Zpráva o právním státu 2025 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2025)0900) a na kapitoly věnované jednotlivým 27 zemím v jejich příloze,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. března 2025 nazvané „Plán pro práva žen“ (COM(2025)0097), v němž se nastiňuje dlouhodobá vize k dosažení rovnosti žen a mužů,

– s ohledem na úmluvy OSN o lidských právech a nástroje OSN na ochranu lidských práv a základních svobod, zejména na Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace a Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen, na doporučení a zprávy všeobecného pravidelného přezkumu OSN, na judikaturu smluvních orgánů OSN a na zvláštní postupy Rady pro lidská práva,

– s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, kterou EU ratifikovala dne 23. prosince 2010 a jejímiž smluvními stranami jsou všechny členské státy, na opční protokol k této Úmluvě, který ratifikovalo 22 členských států, jakož i na obecné připomínky k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením a na připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením,

– s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje,

– s ohledem na Yogyakartské zásady o uplatňování mezinárodního práva v oblasti lidských práv ve vztahu k sexuální orientaci, genderové identitě, genderovému

[7] Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

vyjádření a pohlavním znakům,

– s ohledem na doporučení a zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, Vysokého komisaře pro národnostní menšiny, zástupce pro svobodu sdělovacích prostředků a dalších orgánů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE),

– s ohledem na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP),

– s ohledem na doporučení, stanoviska, zprávy a usnesení Rady Evropy, zejména Benátské komise, Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI), expertní skupiny pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), Skupiny států proti korupci (GRECO), Řídicího výboru pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, Parlamentního shromáždění, Evropského výboru pro sociální práva a dalších orgánů Rady Evropy,

– s ohledem na prohlášení, doporučení, zprávy a návštěvy komisaře Rady Evropy pro lidská práva, včetně jeho zprávy ze dne 4. září 2025 nazvané „Externí azylová a migrační politika a právo v oblasti lidských práv“,

– s ohledem na platformu Rady Evropy pro bezpečnost novinářů,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí („Istanbulská úmluva“), kterou Evropská unie ratifikovala dne 28. června 2023,

– s ohledem na Evropskou sociální chartu, kterou přijala Rada Evropy,

– s ohledem na evropský pilíř sociálních práv a na související akční plán,

– s ohledem na zprávy, průzkumy a stanoviska Agentury EU pro základní práva (FRA), zejména na její zprávu o základních právech z roku 2024 a zprávu o základních právech z roku 2025,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o stavu základních práv v EU,

– s ohledem na svá usnesení o zprávách Komise o právním státu,

– s ohledem na svá usnesení o konkrétních členských státech, včetně Řecka, Maďarska a Slovenska,

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. února 2024 o provádění strategie EU pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025[8]:

– s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2022 za stejná práva osob se zdravotním postižením[9],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. listopadu 2022 o rasové spravedlnosti,

[8] Úř. věst. C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.
[9] Úř. věst. C 177, 17.5.2023, s. 13.

nediskriminaci a boji proti rasismu v EU[10],

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě[11],

– s ohledem na své usnesení ze dne 14. prosince 2021 obsahující doporučení Komisi ohledně boje proti genderově podmíněnému násilí: kybernetické násilí[12],

– s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 SFEU[13] a na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti[14],

– s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2020 o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva[15],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že v několika členských státech dochází k úpadku demokracie;

B. vzhledem k tomu, že korupce vzbuzuje i nadále velké obavy;

C. vzhledem k tomu, že svoboda médií v celé EU je nadále ohrožena, a to zejména v Bulharsku, Řecku, Itálii, Maďarsku a na Slovensku; vzhledem k tomu, že strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti jsou i nadále hrozbou pro svobodu médií;

D. vzhledem k tomu, že novináře a pracovníky médií ohrožují nejisté podmínky a nebezpečné prostředí;

E. vzhledem k tomu, že šíření dezinformací polarizuje a oslabuje demokracii;

F. vzhledem k tomu, že nové technologie, včetně systémů umělé inteligence, mohou prohloubit diskriminaci a stávající nerovnosti; vzhledem k tomu, že používání špionážního softwaru, rozpoznávání obličeje a technologií hromadného sledování představuje zneužívající a nedemokratické praktiky;

G. vzhledem k tomu, že dodržování hodnot Unie stanovených v článku 2 SEU je základním předpokladem pro přístup k finančním prostředkům EU;

H. vzhledem k tomu, že komisař Rady Evropy pro lidská práva doporučuje před zahájením

[10] Úř. věst. C 161, 5.5.2023, s. 10.
[11] Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.
[12] Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 2.
[13] Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.
[14] Úř. věst. C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
[15] Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 2.

vnější spolupráce provést komplexní posouzení rizik v oblasti lidských práv;

I. vzhledem k tomu, že pokusy o pozastavení registrace žádostí o azyl vyvolávají vážné obavy; vzhledem k tomu, že je třeba respektovat lidská práva dotčených osob, posoudit jejich potřeby ochrany a těm, které splňují podmínky pro mezinárodní ochranu, umožnit přístup k patřičným ochranným opatřením;

J. vzhledem k tomu, že genderově podmíněné násilí na ženách a osobách LGBTIQ+ zůstává všudypřítomné, zejména v případě těch, kteří čelí více vzájemně se prolínajícím formám diskriminace; vzhledem k tomu, že odepření přístupu k bezpečnému a legálnímu umělému přerušení těhotenství je forma genderově podmíněného násilí;

K. vzhledem k tomu, že v celé EU dochází k bezprecedentnímu a intenzivnímu útoku na občanský prostor; vzhledem k tomu, že počet útoků na organizace občanské společnosti a obránce lidských práv, kteří chrání a prosazují hodnoty Unie, se zvýšil a tyto útoky nadále vyvolávají vážné znepokojení;

L. vzhledem k tomu, že v některých členských státech, jako je Kypr, Francie, Řecko, Itálie, Malta, Polsko a Španělsko, byli organizace občanské společnosti a obránci lidských práv stíháni za pomoc uprchlíkům a migrantům;

M. vzhledem k tomu, že v příštím víceletém finančním rámci by mělo být zajištěno financování občanské společnosti ze strany EU;

N. vzhledem k tomu, že institucionalizovaný rasismus je hluboce zakořeněn ve vládních politikách a veřejných službách, jako je policie;

O. vzhledem k tomu, že průzkumy agentury FRA mezi černochy, židy, muslimy a osobami LGBTIQ+ v EU ukazují, že se setkávají se široce rozšířenou nenávistí;

Základní práva v sázce

1. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby respektovaly a prosazovaly hodnoty EU zakotvené v článku 2 SEU;

2. vyzývá Komisi, aby rozšířila výroční zprávy o uplatňování Listiny,

3. zdůrazňuje, že je zapotřebí posílit mechanismy monitorování a hodnocení;

Demokracie pod tlakem

4. opakuje, že je zapotřebí vytvořit mechanismus EU pro demokracii, právní stát a základní práva;

5. naléhavě vyzývá členské státy, aby bojovaly proti korupci a plně dodržovaly doporučení skupiny GRECO;

6. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucím tlakem, politickými zásahy a útoky na média a žurnalistiku v několika členských státech, včetně nedostatečné nezávislosti veřejnoprávních médií;

7. vyjadřuje politování nad selháním systému při vyšetřování a stíhání trestných činů proti novinářům v několika členských státech, například na Maltě, v Řecku a na Slovensku;

8. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily bezpečnost a ochranu novinářů a mediálních aktérů a podporovaly svobodná, nezávislá a pluralitní média; vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k ukončení všech strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti v EU;

9. sdílí názor generálního tajemníka OSN, že algoritmy by neměly kontrolovat, co lidé vidí, a že technologické společnosti by měly používat obchodní modely, které neupřednostňují interakce před lidskými právy;

10. znovu vyzývá členské státy, zejména Řecko, Kypr, Itálii, Maďarsko, Polsko a Španělsko, aby se řídily všemi doporučeními vyšetřovacího výboru pro prošetření používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru (PEGA) a Benátské komise;

11. vyzývá k tomu, aby bylo dokončeno přistoupení EU k EÚLP;

Porušování základních práv na hranicích

12. ostře odsuzuje rozsáhlé porušování základních práv na hranicích, včetně nuceného navracení, jež se v několika členských státech stává systematickou praxí;

13. vyzývá EU a členské státy, aby dodržovaly mezinárodní závazky a povinnosti v oblasti lidských práv a aby nepřijímaly migrační politiky, které prohlubují nerovnost a vyloučení;

14. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby ukončily systematické maření nevládních pátracích a záchranných operací; připomíná, že je naléhavě nutné zřídit pátrací a záchranný fond EU, a vyzývá orgány EU, aby v příštím víceletém finančním rámci vyčlenily na tento účel odpovídající finanční prostředky;

15. vyzývá členské státy, aby se řídily doporučeními ze zprávy komisaře Rady Evropy pro lidská práva; důrazně odsuzuje opakující se protiuprchlickou a protipřistěhovaleckou rétoriku;

16. vyzývá členské státy, aby plně prováděly Pakt o migraci a azylu; vyjadřuje znepokojení nad nedostatečnou připraveností některých členských států dodržet lhůtu pro provedení, zejména pokud jde o ustanovení týkající se základních práv;

Genderově podmíněné násilí, práva žen a práva osob LGBTIQ+

17. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k boji proti hnutím zaměřeným proti genderu a proti právům;

18. vítá Plán EU pro práva žen a k němu připojené prohlášení o zásadách pro společnost založenou na rovnosti žen a mužů; vyjadřuje však politování nad absencí přesvědčivých finančních závazků;

19. naléhavě vyzývá EU a členské státy, aby bojovaly proti všem formám genderově

podmíněného násilí a řešily jeho základní příčiny, včetně genderově podmíněného násilí na internetu; opakuje svou výzvu Komisi, aby uznala genderově podmíněné násilí jako nový unijní trestný čin podle čl. 83 odst. 1 SFEU;

20. opakuje svou výzvu, aby bylo právo na umělé přerušení těhotenství zahrnuto do Listiny; zdůrazňuje, že EU stále nedefinovala znásilnění na základě absence souhlasu;

21. vyzývá Bulharsko, Česko, Litvu, Maďarsko a Slovensko, aby ratifikovaly Istanbulskou úmluvu;

Občanská společnost v ohrožení

22. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily a podporovaly aktivní přístup a účinnou účast občanů a organizací občanské společnosti na tvorbě politik;

23. vyzývá Komisi, aby zaručila, že připravovaná strategie EU pro občanskou společnost bude podporovat a chránit organizace občanské společnosti i obránce lidských práv chránící a prosazující hodnoty EU a posilovat jejich postavení, a aby v EU vytvořila mechanismus rychlé reakce na jejich podporu;

24. důrazně odsuzuje neustálou kriminalizaci solidarity a naléhavě vyzývá členské státy, aby od ní upustily;

25. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily, že lidé mohou vykonávat své právo na pokojné shromažďování, a aby nepředkládaly žádné iniciativy, které by mohly mít odrazující účinek na občanský prostor;

Strukturální rasismus a diskriminace

26. opakuje svou výzvu k odblokování horizontální směrnice proti diskriminaci;

27. vyzývá Komisi, aby předložila ambiciózní strategie pro rovnost a boj proti rasismu;

28. vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti xenofobii, rasismu, misogynii, homofobii, transfobii a dalším formám předsudků, nesnášenlivosti, diskriminace a nenávisti vůči zranitelným osobám;

29. naléhavě vyzývá členské státy, zejména Maďarsko a Slovensko, aby přezkoumaly zákony, které diskriminují osoby LGBTIQ+ a duhové rodiny, a aby nepředkládaly žádné iniciativy, které by mohly ohrozit práva osob LGBTIQ+, včetně tzv. zákonů proti LGBTI propagandě, a aby zakázaly konverzní terapie;

30. vyzývá Komisi a členské státy, aby se zabývaly diskriminací a sociálním vyloučením Romů a osob se zdravotním postižením;

Ohrožení environmentálních, sociálních a ekonomických práv

31. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily přiměřenou životní úroveň a zdravé životní prostředí pro všechny, včetně přístupu k bydlení, kvalitnímu vzdělání, sociálnímu zabezpečení a zdravotní péči;

32. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

V letech 2024 a 2025 jsme byli svědky toho, že jsou základní práva v Evropské unii pod stále větším tlakem z různých stran. Ohrožení právního státu, zužující se občanský prostor, nárůst nenávistných verbálních projevů a xenofobních narativů, násilí vůči uprchlíkům a migrantům a podkopávání práv žen a osob LGBTQ+ dokládají znepokojivý trend.

Toto oslabování základních práv ještě zhoršují přetrvávající socioekonomické nerovnosti. Na pozadí pokračující ruské války proti Ukrajině, neustávajících útoků na Gazu a stále většího množství vůdců, kteří se chovají autokraticky, jsou základní práva pořád pod větším tlakem. V této napjaté době existuje reálné riziko, že základní práva budou v politické agendě odsunuta na vedlejší kolej.

Právě ve chvílích nestability je zásadní připomínat si hodnoty, na nichž je Evropská unie založena: lidskou důstojnost, svobodu, demokracii, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, které jsou zakotveny v Listině základních práv a ve Smlouvách EU. Dodržování těchto zásad je nejen právní povinností orgánů i členských států EU, ale také tím, co dělá z Evropy jedinečný politický projekt, jehož jádrem je blaho občanů. EU nesmí z těchto základů slevit. Základní práva nejsou statická; vyžadují aktivní podporu a prosazování.

Útoky na občanský prostor v Evropě jsou jedním ze znaků oslabování demokracie. Nedávná omezování práva na pokojné shromažďování, zejména zákazy propalestinských protestů a akcí spojených s pochody hrdosti, jakož i represe a kriminalizace obránců lidských práv a nevládních organizací pracujících s uprchlíky, žadateli o azyl a migranty představují nebezpečné precedenty. To je umocněno omezením financování organizací občanské společnosti ze strany USA a EU.

Zpravodajka je znepokojena rostoucí polarizací a roztříštěností evropských společností, kterou často živí populističtí političtí aktéři. Svalování viny na menšiny, zneužívání identitární politiky a šíření dezinformací rozděluje komunity a podkopává důvěru. Je povinností politiků a vlád dodržovat demokratické normy a zdržet se rétoriky, která podněcuje nenávist, rasismus a násilí.

Rychlé změny v digitální sféře a umělá inteligence tato rizika ještě násobí, protože nekontrolované šíření nenávistných verbálních projevů a škodlivého obsahu na internetu spolu s neobjektivními algoritmy a manipulativním designem podrývají rovnost a občanský život. Tyto hrozby obzvláště vyšly na světlo během evropských voleb, kdy byl podle zpráv zjištěn nárůst nenávistných verbálních projevů, násilí a výhrůžek smrtí na internetu v různých členských státech[1]. Bezpečnostní služby v některých zemích navíc varovaly před rychlou radikalizací mladých lidí na internetu, zejména v rámci sítí pravicových extremistů.

A konečně, zahraniční vměšování do volebních procesů je jasným příkladem toho, jak mohou být online platformy zneužity k podvracení demokracie.

V nadcházejících letech musí Unie obnovit své demokratické základy, posílit účast občanů a do centra svých politik stavět rovnost, spravedlnost a udržitelnost. Pouze aktivní obhajobou a prosazováním práv může EU obnovit důvěru ve své instituce a zůstat důvěryhodnou na mezinárodní scéně.

Přístup zpravodajky

Zpravodajka se v této zprávě snaží poukázat na hlavní vývoj stavu základních práv v EU v letech 2024 a 2025.

[1] OBSE: ODIHR, Volby do Evropského parlamentu 6.–9. června 2024 – závěrečná zpráva zvláštní hodnoticí mise ODIHR, Varšava, 2024, s. 15.

Omezený rozsah zpráv z vlastního podnětu vyžaduje stanovení priorit, avšak absence některých oblastí vyvolávajících znepokojení nesnižuje jejich význam. Tento text poskytuje obecný rámec, který může být a bude dále obohacen ve fázi změn.

Struktura

Návrh zprávy je strukturován podle skupin základních práv. Zatímco první část zprávy poskytuje přehled hlavních problémů v oblasti základních práv v EU, jednotlivé kapitoly obsahují konkrétní výzvy k akci, aby byla zpráva co nejpraktičtější, nejkoncentrovanější a nejorientovanější na konkrétní kroky.

Toto jsou hlavní kapitoly:

Základní práva v sázce

Tato kapitola obsahuje obecné výzvy k dodržování základních práv, včetně například podpory hodnot EU.

Demokracie pod tlakem

Tato kapitola se zabývá úpadkem v několika členských státech, včetně ohrožení nezávislosti soudů, korupce na vysoké úrovni, zneužívání špionážního softwaru a oslabování parlamentních práv. Upozorňuje také na rizika ohrožující svobodu a pluralitu médií, šíření dezinformací a zneužívání mimořádných pravomocí.

Porušování základních práv na hranicích

Tato kapitola se mimo jiné zabývá nuceným navracením, systémovým násilím a politikami externalizace, které ohrožují přístup k azylu a porušují zásadu nenavracení. Vyzývá k odpovědnosti a opatřením na úrovni EU, která by zajistila, že řízení migrace bude respektovat lidskou důstojnost.

Genderově podmíněné násilí, práva žen a práva osob LGBTIQ+

Tato kapitola zdůrazňuje naléhavou potřebu bojovat proti genderově podmíněnému násilí, včetně protigenderově zaměřených hnutí. Vyzývá k ochraně sexuálních a reprodukčních práv, k zahrnutí práva na umělé přerušení těhotenství do Listiny a k posílení ochrany osob LGBTIQ+ před nenávistí a diskriminací.

Občanská společnost v ohrožení

Tato kapitola se zabývá bezprecedentními omezeními občanského prostoru. Vyzývá k udržitelnému financování organizací občanské společnosti ze strany EU a k ochraně obránců lidských práv.

Strukturální rasismus a diskriminace

Tato kapitola se zabývá systémovým rasismem a diskriminací. Vyzývá k přijetí horizontální směrnice proti diskriminaci, posílení strategií pro rovnost a prosazování antidiskriminačních právních předpisů EU.

Ohrožení environmentálních, sociálních, hospodářských a kulturních práv

Tato kapitola upozorňuje na nárůst chudoby, vyloučení z přístupu k bydlení a bezdomovectví jako na zásadní důvody ke znepokojení v oblasti práv. Vyzdvihuje právo na udržitelné životní prostředí a vyzývá ke spravedlivé transformaci.